

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventurae Episcopi Cardinalis Albanensis,
Seraph. Doctoris Ecclesiae, Speculum Disciplinae, Et
Profectus Religiosorum: Libelli ad pietatem vtilissimi**

**Bernardus <de Bessa>
Bonaventura <Heiliger>**

Antverpiæ, 1591

De modo conuersandi in itinere constitutis. Cap. XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53148](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53148)

in villa, præcipue senioris, cum quo fuerint, vestigiis semper inhaerentes, se ab eo etiam sub vno tecto nullatenus separent: quin ad minus videri semper ab ipso liberè possint. Seipsum autem quantum ad circumspectionem, locutionem, habitus & membrorum dispositionem in disciplina contineant. Non circumspeciant in vicis ciuitatis, vt Sapiens docet: auertat oculos suos ne hauriat vanitates. Et à secularium colloctionibus prudenter abstineant. Manus suas religiosè componant. Nunquam inter homines discooperto capite, vel almutiati vel aliàs indiscipline incedant. Sed nec secularium vel religiosorum domos subito eis ignorantibus introeant: sed vocando ab ostio, vel pulsando, seu aliàs quouomodo propositum seu voluntatem ingrediendi pronuncient. Vt eruditus (ait Sapiens) foris stabit. Sed nec sine ductore per secularium domos, vel per religiosorum officinas est vagandum.

De modo conuersandi in itinere constitutis.

CAP. XXVIII.

SI fuerint extra domum in itinere constituti, & quantum ad societatem, & quantum ad seipsum cautè se debent & religiosè habere. Quantum ad societatem, debent sibi à multis, à scurris, & ratione periculi, à personis de maleficio notatis attendere. Talium personarum societas singularis, religiosi viri nisi fortè ad horam pro salutis animæ causa, non conuenit. Debent se tamen prudenter à consortiis huiusmodi segregare. Ipsi autem fratres in itinere se ab inuicem non debent nimis diiungere, quin ad minus mutuò se videre & audire faciliè possint. Non est tutum aut decès reli-

Fratres se
non dis-
iungant.

Ecdi 9,7
Psal. 113,
37.

Ecdi 21,
26.

religiosis, quos congruit binos ire, alterum ab altero longius separari: talisque separatio eis in Bini incedant. periculum, & occurrētibus cedit in scandalū.

Quantum ad seiplos debent in factis & verbis disciplinatē se gerere. In factis debet honestas, deuotio & discretio apparere. Propter honestatem dissolutiones tam manuales quàm alias, quæ cursitando vel aliter quomodolibet fieri possunt, penitus vitent. Multa enim ex hoc inconuenientia (vt expertum est) possunt sequi, hominibus frequenter, de quibus non aduertitur, videntibus quæ aguntur. Non sunt brachia notabiliter denudanda, nec vestes nimium succingendæ, vel aliter irreligiosè tenendæ. Cæterum ad deuotos pertinet fra-

Ecclesiis caput inclinandū.

tres Ecclesiis quando transeunt iuxta ipsas; nec non & crucibus, deuotis inclinationibus reuerentiam exhibere: cæmeteria verò absque oratione pro defunctis nullatenus pertransire. Discretionis est, agenda quæque præuia deliberatione metiri, & non agenda cauere: quia qui de futuro nihil præmeditatur, omnia incautus incidit. Moderandus est per senioris consilium labor itineris, ne spiritum deuotionis extinguat. Audienda est Missa, sanctæque exhortationis pro populo si affuerit sermo fiendus. Et ante omnia semper in primis diuini pensum officij deuotè soluendum, ne fratres se magis cursores quàm religiosos exhibeant, & contra religionis propositum de accessorio principale facere conuincantur. In solennioribus festis est ab itineratione cessandum. Cauenda est per vias dormitio, tanquam periculosa & indecens: nec est tardè vel apud infames hospitandum personas. Disciplinam verborum debent attendere tam in materia quàm in sono. Si occurrerint homines, debent eos humiliter salutare. Seniorum erit coitine-

Missæ audienda ante omnia, & ab soluendum officium diuinum.

Vbi sit hospitandum.

rantibus & his cum quibus aliquando loqui
 contigerit, aliquid ad ædificationem vel conso-
 lationem proponere. Peccantes in eorum præ-
 sentia nõ rigidè, sed cum modestia & humili-
 tare corripere, & ad bonum per rationes & dul-
 cem allocutionem inducere, & quodammodo
 omni creaturæ sanctum Euangelium prædi-
 care. Sanctus Philippus Eunuchum in itinere
 baptizauit. Beatus Martinus latronem secum
 itinerantem conuertit. Si verò non affuerint
 homines, de Deo verba fratrum conuenit esse:
 ipse namque itinerantibus & loquentibus de
 se discipulis, itinerationis factus est comes.
 Tunc exempla patrum, vel alia quæuis bona,
 quæ vel accendant affectû, vel saltem instruant
 intellectum, sunt ad laboris alleuiationem nar-
 randa. Turpissimum est nescire tempus, nisi
 friuolis & fabulosis narrationibus detinere. Ve-
 tacentibus de te Domine; quoniam loquaces
 muti sunt.] Solêt fratres litanias, psalmos præ-
 nitentiales, canticum graduum & similia, aut
 simul aut singulariter frequentare, & maximè
 ante tertiam: aut certè in sanctis meditationi-
 bus occupari. Denique quoties mutux colla-
 tionis verba interueniunt, sonum omnino de-
 cet esse demissum. Proinde clamoriam locutio-
 nem, quæ nõquam decet religiosam personam,
 penitus vitent: maximè inter fruteta & nemo-
 ra existentes. Siquidem iuxta vulgare prouer-
 bium, Nemus aures, & campus seu planities
 oculos habere dicuntur. Ab omnibus ergo quæ
 coram secularibus dicere nolunt, in locis du-
 mosis & nemorosis omnino abstineant: nisi
 fortè aliquid quasi sub silètio & Latinis verbis
 dicere velint. Miserabiles cõfusiones quibusdã
 minùs cautis, pluries ex hoc accidisse feruntur.
 Non cantent in itinere, maximè in cantu se-
 cularium cantionum aliqua licet bona, cum
 laici

Marci 16,
 25.

Act. 8, 38

Sulpit. in

vita sancti

Martini,

paulo post

princip.

Luc. 24, 15

August. 1.

Conf. c. 4.

De Deo lo-

quendum

in itinere

& orandû.

Nemus
 aures, cãpi
 oculos.

Ser. ep. 42.

meminit

proverb.

antè med.

Non can-

tandum

in itinere.

laici non intelligant nisi sonum. Et præter hæc religiosum non decet in cantu extraordinariè vocem efferre. Si qui fortè dissolutiones aut clamorosas disputationes, verborum altercationes vel alia, quæ offensionis materiam extraneis dare possunt, vitare inter homines negligunt, nequaquam eos timoratos dixerim, aut zelum religionis habere. Qui religionis suæ scandalo non occurrit, honori proprio detrahit & saluti. Qui fidelis religionis est filius, nequaquam eius scandalum parui ducit.

De modo cõuersandi in ecclesiis seculariis.

CAP. XXIX.

PERVENIENTES ad religiosorum vel secularium loca, cum ad Ecclesiam si in loco fuerit veniunt, in ingressu Ecclesiæ illum secum versiculum memorantes, Introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo: Et nudato capite signum crucis super se cum reuerentia facientes, ante altare vel in alio loco orationi congruo, ad quæ declinauerit senior, prosternere se humiliter debet. Vbi quatum Deus dederit deuotè orantes, pariter ab oratione surgentes, procedere poterunt ad ea, quæ necesse habuerint iuxta propositum exequenda. Ecclesiam namque, sicut Evangelici & Ecclesiastici viri, semper prius si commodè possimus visitare debemus: sanctorum Patrum qui nos in ordine præcesserunt, imò ipsius Saluatoris exemplo; quem beatus Euangelista Matthæus, Hierusalem ciuitatem ingressum, refert templum Domini adiisse. Super quem locum dicit Expositor, quod ingressus urbem primò templum adiit, dās formam religionis: vt quoquo imus, primùm domum orationis, si ibi est, adeamus.] Missarū etiam

Psal. 5, 6

*Ecclesia
omnium
primò
adeunda,*

*Matt. 21, 12
Ioan. 2, 14*

*Glossa ordinaris
Mat.*